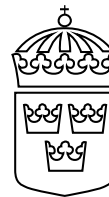

Regeringens proposition

2021/22:33

Förstärkta skattereduktioner för förvärvsinkomster, sjukersättning och aktivitetsersättning

Prop.
2021/22:33

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 oktober 2021

Morgan Johansson

Åsa Lindhagen
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skattereduktionen för förvärvsinkomster förstärks ytterligare fr.o.m. 2022 och att skattesänkningen som huvudregel ska vara 2 820 kronor per person och år. Skattereduktionen föreslås ges till personer med en fastställd förvärvsinkomst som är högre än 65 000 kronor per år och med en infasning av skattereduktionens storlek på fastställda förvärvsinkomster mellan 65 000 och 265 000 kronor. Utformningen av skattereduktionen föreslås också justeras så att grundavdraget inte ska påverka reduktionens storlek.

Skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning föreslås också förstärkas i syfte att ta bort skillnaden i beskattning av sådan ersättning och av arbetsinkomster. Förslaget innebär att utformningen av skattereduktionen ändras så att den i princip motsvarar hur jobb-skatteavdraget beräknas. Personer med sjukersättning och aktivitetsersättning beräknas därmed få en skattesänkning på i genomsnitt ca 10 000 kronor per år.

Förslagen medför ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229) som ska träda i kraft den 1 januari 2022.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	4
3	Ärendet och dess beredning	6
4	Förstärkt skattereduktion för förvärvsinkomster	6
4.1	Bakgrund och gällande rätt.....	6
4.2	Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster.....	7
4.3	Konsekvensanalys	9
5	Förstärkt skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning	15
5.1	Gällande rätt	15
5.2	Skattereduktionen förstärks	16
5.3	Konsekvensanalys	19
6	Författningskommentar.....	25
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster.....	26
Bilaga 2	Lagförslag i promemorian Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster	27
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (promemorian Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster)	28
Bilaga 4	Sammanfattning av promemorian Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning	29
Bilaga 5	Lagförslag i promemorian Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning.	30
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna (promemorian Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning)	32
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 oktober 2021	33

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2021/22:33

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 67 kap. 9 c, 46 och 47 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

67 kap.

9 c §

Skattereduktionen uppgår till *summan av 4,5 procent av den del av underlaget som inte överstiger 2,53 prisbasbelopp och 2,5 procent av resterande del, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.*

Föreslagen lydelse

67 kap.

9 c §²

Skattereduktionen uppgår till *följande belopp:*

Underlag beräknat enligt 9 b §
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp

*överstiger 0,91 men inte 3,24
prisbasbelopp*

överstiger 3,24 prisbasbelopp

Skattereduktion

skillnaden mellan underlaget och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 34,05 procent av underlaget mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,703 prisbasbelopp och 12,8 procent av underlaget som överstiger 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

Skattereduktionen ska dock alltid uppgå till minst 4,5 procent av underlaget, multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2017:1212.

46 §³

De som är obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret har rätt till skattereduktion för förvärvsinkomster om den *beskattningsbara* förvärvsinkomsten är högre än 40 000 kronor.

Sådan rätt till skattereduktion har också de som är begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3, om deras överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.

De som är obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret har rätt till skattereduktion för förvärvsinkomster om den *fastställda* förvärvsinkomsten är högre än 65 000 kronor.

47 §⁴

Skattereduktion enligt 46 § ska uppgå till 1 500 kronor, om inte annat följer av andra stycket.

För personer som har en *beskattningsbar* förvärvsinkomst mellan 40 000 kronor och 240 000 kronor ska skattereduktionen uppgå till 0,75 procent av skillnaden mellan den *beskattningsbara* förvärvsinkomsten och 40 000 kronor

Skattereduktion enligt 46 § ska uppgå till 2 820 kronor, om inte annat följer av andra stycket.

För personer som har en *fastställd* förvärvsinkomst mellan 65 000 kronor och 265 000 kronor ska skattereduktionen uppgå till 1,41 procent av skillnaden mellan den *fastställda* förvärvsinkomsten och 65 000 kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

³ Senaste lydelse 2020:1166.

⁴ Senaste lydelse 2020:1166.

3 Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 11.1) aviserade regeringen att den under 2021 avser att återkomma med ett förslag om ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster. I samma proposition aviserade regeringen att den under 2021 även avser att återkomma med ett förslag om förstärkt skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning (avsnitt 11.2).

Inom Finansdepartementet har promemorian Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster utarbetats. Förslaget innebär att skattereduktionen som huvudregel ska vara 2 820 kronor per person och år och ges till personer med en fastställd förvärvsinkomst som är högre än 65 000 kronor per år. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2021/02915).

Finansdepartementet har även tagit fram promemorian Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Förslaget innebär att skattereduktionen för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning förstärks och att utformningen av skattereduktionen ändras så att den i princip motsvarar beräkningen av jobbskatteavdraget. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2021/ 02871).

Lagrådet

Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över förslaget.

4 Förstärkt skattereduktion för förvärvsinkomster

4.1 Bakgrund och gällande rätt

Den 1 januari 2021 infördes en skattereduktion för fysiska personer med förvärvsinkomster, såsom inkomst av arbete, socialförsäkringsförmåner och pension (prop. 2020/21:37). Vid införandet uttalades att skattesänkningen skulle växa under de kommande åren och i budgetpropositionen för 2021 aviserades medel till en sådan förstärkning för kommande år.

Skattereduktionen för förvärvsinkomster ges enligt nuvarande bestämmelser till fysiska personer som är obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret om deras beskattningsbara förvärvsinkomst är minst 40 000 kronor. Skattereduktion ska som huvudregel göras med 1 500

kronor. För personer som har en beskattningsbar förvärvsinkomst mellan 40 000 kronor och 240 000 kronor görs dock en infasning på så sätt att skattereduktionen i stället uppgår till 0,75 procent av skillnaden mellan den beskattningsbara förvärvsinkomsten och 40 000 kronor. Den som är obegränsat skattskyldig under en del av beskattningsåret har rätt till skattereduktion för förvärvsinkomster med en andel som motsvarar andelen av beskattningsåret som den skattskyldige var obegränsat skattskyldig. Bestämmelser om skattereduktionen för förvärvsinkomster finns i 67 kap. 46–48 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL.

I 67 kap. 2 § IL anges i vilken ordning de olika skattereduktionerna ska göras. Av bestämmelsen framgår bl.a. att skattereduktion för förvärvsinkomster ska göras efter jobbskatteavdrag och skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning, men före regional skattereduktion och underskott av kapital.

4.2 Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster

Regeringens förslag: Skattereduktionen ska som huvudregel göras med 2 820 kronor. För personer som har en fastställd förvärvsinkomst mellan 65 000 kronor och 265 000 kronor ska skattereduktionen i stället uppgå till 1,41 procent av skillnaden mellan den fastställda förvärvsinkomsten och 65 000 kronor.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Skatteverket, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Jönköping, Småföretagarnas riksförbund, Företagarna, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten* tillstyrker eller har inget att invända mot att förslaget genomförs. *Arbetsgivarverket* ställer sig ur ett kompetensförsörjningsperspektiv positivt till sänkt skatt på förvärvsinkomster.

Arbetsförmedlingen tillstyrker det övergripande förslaget om en förstärkning av skattereduktionen, men avstyrker förslaget i den del skattereduktionen gäller socialförsäkringsförmåner. Även *Företagarna, Svenskt Näringsliv* och *Näringslivets Skattedelegation* är kritiska till att skattereduktionen omfattar socialförsäkringsförmåner.

Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Svenskt Näringsliv och *Näringslivets Skattedelegation* avstyrker förslaget i dess helhet. LO anser att fördelarna inte uppvägs av kostnaderna för förslaget och TCO anser att riskerna för den ekonomiska återhämtningen inte ligger i hushållens efterfrågan, utan i flaskhalsar som i hög grad handlar om kompetensförsörjningen. Svenskt Näringsliv och Näringslivets Skattedelegation anser att prioritet bör ges åt sådana skattelättnader som ger upphov till de största samhällsekonomiska vinsterna och att en avvägning mellan olika åtgärder därför måste göras utifrån deras förväntade effekter på arbetsutbudet.

Några remissinstanser, bl.a. *Konjunkturinstitutet* och LO, ifrågasätter effektiviteten av förslaget. Konjunkturinstitutet anser att förslaget inte kan motiveras av konjunkturstabiliserande skäl. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* påpekar att svensk ekonomi befinner sig i en stark återhämtningsfas och ställer sig frågande till behovet av en utvidgad skattereduktion för att öka hushållens efterfrågan.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) är tveksamt till förslagets genomförande och saknar även en motivering till varför reduktionen ska ges på lika villkor oavsett ålder.

Småföretagarnas riksförbund påpekar behovet av en översyn av de många olika skattereduktioner m.m. som nu finns. LO och TCO framför att en översyn av skattereglerna bör göras inom ramen för en bredare skattereform.

Skälen för regeringens förslag

Skattereduktionen förstärks ytterligare

Skattereduktionen för förvärvsinkomster är utformad på så sätt att den som huvudregel utgörs av ett bestämt belopp per person och år och att det sker en infasning av skattereduktionen för personer med lägre inkomster upp till en nivå som ungefärligen motsvarar inkomsten hos de lägsta kollektivavtalsenliga heltidslönerna. I budgetpropositionen för 2021 aviserades förstärkningar av skattereduktionen för 2022 och 2023. I budgetpropositionen för 2022 aviseras en ytterligare förstärkning av skattereduktionen eftersom regeringen bedömer att det finns skäl att understödja den ekonomiska återhämtningen efter pandemin genom att ytterligare stärka hushållens ekonomi redan 2022.

ESV ställer sig frågande till behovet av en utvidgad skattereduktion för att öka hushållens efterfrågan och påpekar att svensk ekonomi befinner sig i en stark återhämtningsfas. *Konjunkturinstitutet* anser, mot bakgrund av det rådande samhällsekonomiska läget med ett nära balanserat resursutnyttjande i ekonomin 2022, att förslaget inte kan motiveras som en konjunkturstabiliserande åtgärd. Regeringen bedömer dock att det är viktigt att inte upphöra med stimulansåtgärder för tidigt. Skattereduktionen för förvärvsinkomster bör därför förstärkas ytterligare utöver vad som aviserades vid införandet. Genom att dels tillskjuta medel, dels tidigarelägga en del av den förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster som aviserats för 2023 kan skattereduktionen 2022 öka så att den som huvudregel uppgår till 2 820 kronor per person och år.

Några remissinstanser, bl.a. *Svenskt Näringsliv* och *Näringslivets Skattedelegation*, anser att prioritet bör ges åt sådana skattelättnader som ger upphov till de största samhällsekonomiska vinsterna utifrån deras förväntade effekter på arbetsutbudet. Regeringen vill understryka att syftet med den förstärkning som nu föreslås är att stärka hushållens ekonomi. Mot bakgrund av detta syfte är det angeläget att skattesänkningen ges på lika villkor oavsett vilken sorts förvärvsinkomst det gäller, dvs. skattesänkningen ska gälla på samma villkor för såväl lön som pension och socialförsäkringsförmåner. Flera remissinstanser som kritiserat effektiviteten av förslaget, bl.a. *ESV*, har gjort det utifrån ett annat syfte än det som presenterats i promemorian. Regeringen kan emellertid konstatera att hushållens ekonomi stärks genom skattereduktionen. Bland

andra *Arbetsförmedlingen* och Näringslivets Skattedelegation kritiserar att pensionärer samt personer med sjukersättning och andra socialförsäkringsförmåner inte ges något incitament att börja arbeta genom skattereduktionerna. Regeringen bedömer dock att skattereduktionerna hos just dessa grupper i hög grad kan förväntas användas till ökad konsumtion i stället för sparande, vilket bidrar till den ekonomiska utvecklingen.

Eftersom syftet med skattereduktionerna är att stärka hushållens ekonomi saknas det anledning att den skattskyldiges ålder ska ha betydelse för skattereduktionerna. Den bör därför ges på lika villkor oavsett ålder. Eftersom grundavdraget är olika stort för personer under respektive över 65 år bör utformningen av skattereduktionerna justeras i samband med den föreslagna förstärkningen. För att grundavdragets storlek inte ska påverka infasningen av skattereduktionerna bör den beräknas utifrån fastställd förvärvsinkomst i stället för beskattningsbar förvärvsinkomst. Förslaget innebär i denna del att för personer som har en fastställd förvärvsinkomst mellan 65 000 kronor och 265 000 kronor ska skattereduktionerna i stället för 2 820 kronor uppgå till 1,41 procent av skillnaden mellan den fastställda förvärvsinkomsten och 65 000 kronor. Ändringen av beloppen i spannet justeras därmed så att den fastställda förvärvsinkomsten för en person under 65 år utan sjiöinkomstavdrag i stort sett motsvarar de tidigare beloppen för den beskattningsbara förvärvsinkomsten.

Övriga frågor

Flera remissinstanser, bl.a. *LO* och *TCO*, anser att det finns behov av en skattereform. Regeringen konstaterar att den frågan faller utanför detta lagstiftningsärende. Även frågan om en översyn av de olika skattereduktionerna i skattelagstiftningen, vilket Småföretagarnas riksförbund anser att det finns behov av, ligger utanför detta lagstiftningsärende.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förändringar av skattereduktioner bör träda i kraft vid ett årsskifte. Det är angeläget att ändringarna träder i kraft så snart som möjligt för att hushållens ekonomi ska få den avsedda förstärkningen. Lagändringarna föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2022 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

Lagförslag

Förslaget medför att 67 kap. 46 och 47 §§ IL ändras.

4.3 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagens effekter i den omfattning som bedöms lämplig i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer

och utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skattereglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt, och för att analysera andra konsekvenser än de offentligfinansiella effekterna, kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts bli påverkade av regeländringen.

Syfte och alternativa lösningar

Hushållens ekonomiska situation behöver förstärkas under det rådande ekonomiska läget. Detta föreslås ske genom en förstärkning av den breda skattereduktionen för förvärvsinkomster, dvs. inkomster från arbete såväl som pension och övriga socialförsäkringsförmåner. Någon skillnad på personer som är över eller under 65 år ska inte göras. Förslaget ska inte påverka skatteintäkterna för kommuner och regioner. Eftersom en redan befintlig skattereduktion förstärks ökar inte komplexiteten i skattesystemet genom förslaget.

Ett alternativ till en förstärkning av skattereduktionen vore att höja grundavdraget. Vid en höjning av grundavdraget påverkas dock kommunernas skatteunderlag. Med beaktande av att kommunernas och regionernas skatteintäkter inte ska påverkas av förslaget bedöms det inte finnas något alternativ till att utforma förslaget som en skattereduktion. Skulle ingen förändring komma till stånd uteblir de effekter som beskrivs i denna konsekvensanalys.

Offentligfinansiella effekter

Den samlade offentligfinansiella effekten av förstärkningen av skattereduktionen 2022 beräknas uppgå till 9,12 miljarder kronor årligen, varav 2,12 miljarder aviserades i budgetpropositionen för 2021. Skattereduktionen påverkar inte kommunernas skatteintäkter utan minskar statens totala skatteintäkter.

Effekter för företagen

Företagen påverkas inte av skattereduktionen i någon direkt mening. I den mån förslaget på lång sikt leder till att fler människor kommer ut på arbetsmarknaden kan förslaget innebära att det blir något enklare för företagen att rekrytera personal. Den effekten bedöms dock som marginell. Förslaget bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Effekter för enskilda och offentlig sektor

För dem som har fastställda förvärvsinkomster överstigande 65 000 kronor per år 2022 innebär förslaget att skatten sänks. För inkomster mellan 65 000 och 265 000 kronor uppgår skattereduktionen till 1,41 procent av den fastställda förvärvsinkomsten som överstiger 65 000 kronor. För fastställda förvärvsinkomster från och med 265 000 kronor uppgår skattereduktionen till 2 820 kronor om året, vilket är 1 320 kronor mer än enligt gällande regler. För att få skattesänkningen krävs att det finns tillräckligt med skatt att reducera. För dem med låga inkomster, stora

underskott i kapital eller som har andra skattereduktioner som innebär att det inte finns tillräckligt med skatt att reducera kommer skattereduktionen minska skatten med det utrymme som finns. Skattereduktionen kan inte leda till att skatten blir mindre än noll.

Förslaget innebär att ca 7,5 miljoner människor får sänkt skatt. Den genomsnittliga skattesänkningen för dem som berörs blir ca 1 230 kronor per år.

Utformningen av skattereduktionen innebär att marginalsikten i normalfallet minskar med 0,7 procentenheter för fastställda förvärvsinkomster mellan 65 000 och 265 000 kronor per år. För fastställda förvärvsinkomster från och med 265 000 kronor blir marginalsikten oförändrad.

Den offentliga sektorn påverkas inte av förslaget utöver att den som arbetsgivare berörs på samma sätt som företagen.

Effekter för sysselsättning

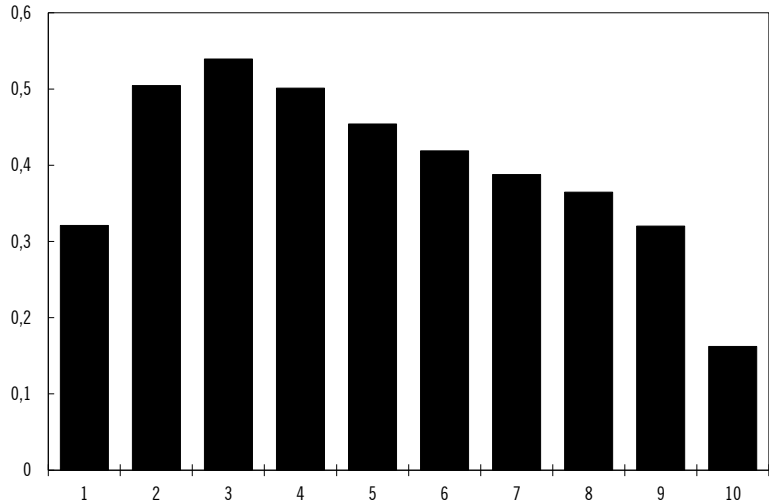
Förslaget innebär att det blir mer lönsamt att arbeta eftersom nettoinkomsten stiger till följd av förslaget. En beräkning i arbetsutbudsmodulen i FASIT (fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar) uppskattar att förslaget kan öka antalet arbetade timmar i ekonomin. Incitamenten att arbeta eller att arbeta mer ökar i infasningsintervallet medan skattesänkningen för de som redan tjänar över 265 000 kronor per år kan leda till ett minskat antal arbetade timmar i den gruppen då skattesänkningen i normalfallet inte påverkar deras marginalsatt. På lång sikt uppskattas nettoeffekten på antalet arbetade timmar som helhet i ekonomin bli svagt positiv. Beräkningarna är behäftade med stora osäkerheter.

Fördelningseffekter

Eftersom skattereduktionen stiger med inkomsten upp till en fastställd förvärvsinkomst på 265 000 kronor per år och därefter utgörs av ett fast belopp får den störst effekt på ekonomisk standard i procentuella termer för personer med medelinkomster till medellåga inkomster. Att skattereduktionen nu föreslås utgå från fastställd förvärvsinkomst i stället för beskattningsbar förvärvsinkomst innebär att förändringen jämfört med gällande regler blir relativt större för personer över 65 år. Eftersom personer över 65 år är koncentrerade till de lägre inkomstgrupperna betyder det att effekten blir procentuellt större i dessa. Ur ett fördelningsperspektiv har förslaget störst procentuell effekt i inkomstgrupp 2 till 4. Effekten avtar sedan i procentuella termer med stigande inkomster och är lägst i inkomstgrupp 10, se Figur 4.1. Totalt sett påverkar reformen den ekonomiska standarden för 9,9 miljoner människor. Då beaktas effekten för samtliga hushållsmedlemmar inklusive barnen i hushållet.

Figur 4.1 Förändring av ekonomisk standard uppdelat på inkomstgrupper

Procent

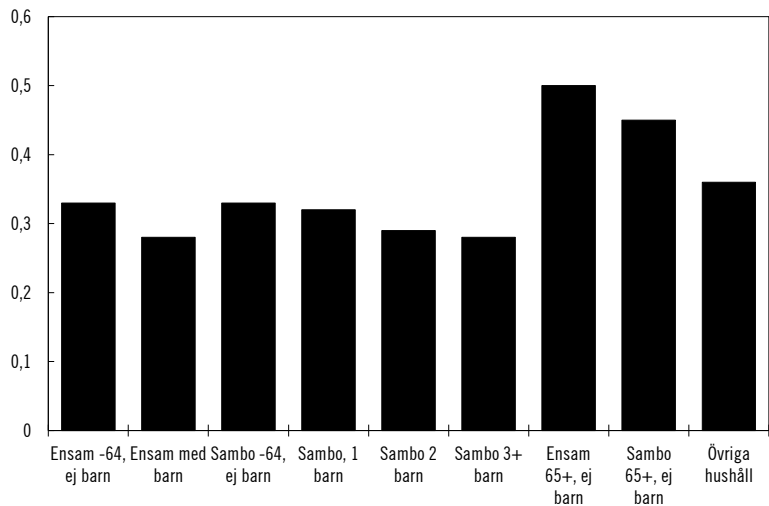

Källa: Egna beräkningar

Effekten på ekonomisk standard är störst i hushåll med personer som är 65 år och äldre, vilket beror på att bytet från beskattningsbar till fastställd förvärvsinkomst slår igenom för denna grupp, se Figur 4.2.

Figur 4.2 Förändring av ekonomisk standard uppdelat på hushållstyper

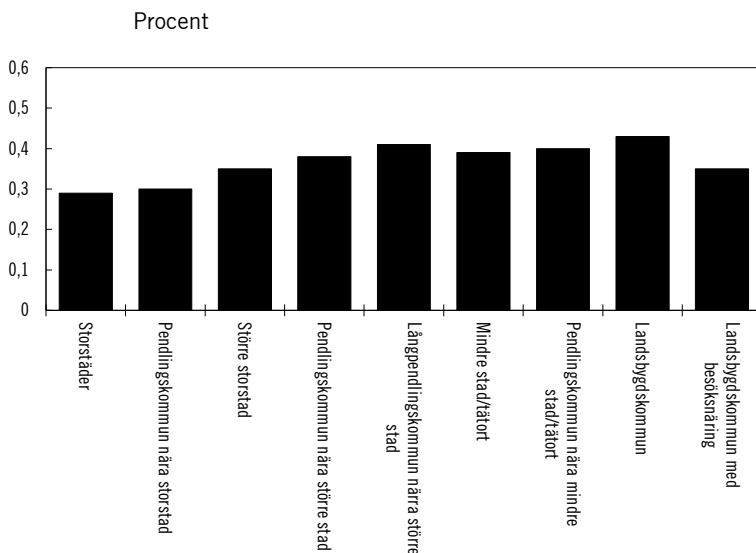
Procent

Källa: Egna beräkningar

Ur ett regionalt perspektiv ger reformen störst procentuell effekt i landsbygdskommuner. I storstäder, deras pendlingskommuner och större städer är effekten mindre än genomsnittet, se Figur 4.3. Prop. 2021/22:33

Figur 4.3 Förändring av ekonomisk standard uppdelat på kommungrupper

Källa: Egna beräkningar

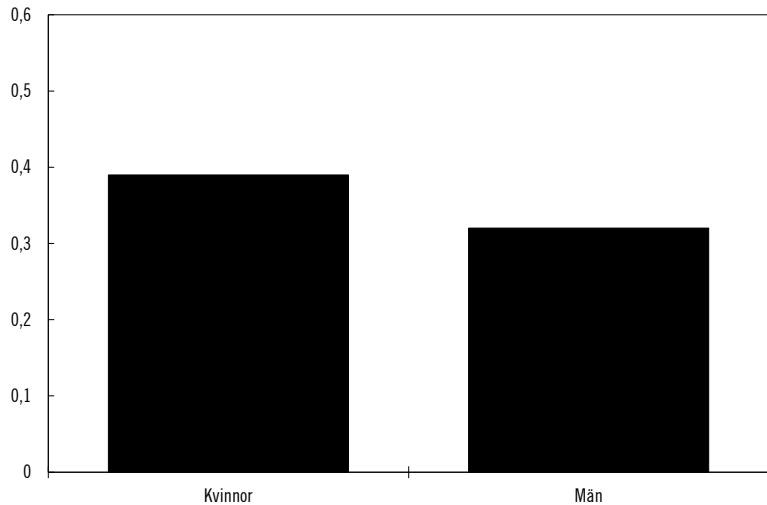
Effekter för jämställdheten

Fördelningseffekterna i avsnittet ovan beräknas på ekonomisk standard, vilket tar hänsyn till hela hushållets ekonomi. För att se hur förslaget påverkar skillnaden mellan kvinnors och mäns ekonomi används i stället individuell disponibel inkomst. Sammantaget är 50 procent av dem som är direkt berörda kvinnor och 50 procent män. Bland de direkt berörda ökar individuell disponibel inkomst med i genomsnitt 1 190 kronor för kvinnor och 1 270 kronor för män.

Utslaget på samtliga individer i åldern 20 år och äldre, berörd eller icke berörd av reformen, innebär det en genomsnittlig ökning av den individuella disponibla inkomsten med omkring 1 125 kronor per år. Effekten är något mindre för kvinnor (1 090 kronor) än för män (1 160 kronor). Den genomsnittliga förändringen för kvinnors individuella disponibla inkomst uppgår till 0,39 procent medan förändringen för män är ca 0,32 procent, se Figur 4.4. Reformen bidrar marginellt till att förstärka den ekonomiska jämställdheten.

Figur 4.4 Förändring av individuell disponibel inkomst för de som är 20 år och äldre

Procent

Källa: Egna beräkningar

Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslaget innebär att Skatteverket bl.a. måste anpassa sitt informationsmaterial samt blanketter och it-system. Förändringarna kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Skatteverkets eventuellt tillkommande kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte påverka antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte leda till några ökade kostnader.

Miljöeffekter

Förslaget bedöms inte få några effekter för miljön.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha några effekter i övrigt.

5 Förstärkt skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning

5.1 Gällande rätt

Sjukersättning och aktivitetsersättning

Sjukersättning och aktivitetsersättning är kontantförmåner inom sjukförsäkringen. För att ha rätt till sjukersättning ska den försäkrades arbetsförmåga vara stadigvarande nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Sjukersättning kan betalas ut i form av inkomstrelaterad ersättning och garantiersättning. Garantiersättning betalas ut till personer som under en ramtid haft låga eller inga förvärvsinkomster. Sjukersättning lämnas längst till och med månaden före den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Aktivitetsersättning beviljas försäkrade mellan 19 och 29 år som har långvarigt nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan under minst ett år eller som på grund av funktionshinder ännu inte avslutat sin utbildning på grundskole- eller gymnasienivå. Den kan ges under högst tre år i taget. Även aktivitetsersättning kan betalas ut i form av inkomstrelaterad ersättning och garantiersättning.

Inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning beräknas på grundval av en antagandeinkomst, som i sin tur beräknas med ledning av den försäkrades bruttoårsinkomster inom en ramtid (34 kap. 4 § socialförsäkringsbalken, förkortad SFB). När bruttoårsinkomsten beräknas ska det bortses från pensionsgrundande inkomster och pensionsgrundande belopp som sammantagna överstiger 7,5 gånger det prisbasbelopp som gäller för beskattningsåret (34 kap. 7 § SFB). Hel inkomstrelaterad sjukersättning och aktivitetsersättning lämnas för år räknat med 64,7 procent av den försäkrades antagandeinkomst (34 kap. 12 § SFB).

Skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning

En skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning infördes 2018. Rätt till skattereduktionen har de som är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret och då för den tid de varit obegränsat skattskyldiga. Begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3 inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, har rätt till skattereduktionen som om de varit obegränsat skattskyldiga hela året, om deras överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige (67 kap. 9 a och d §§ IL).

Underlaget för skattereduktionen består av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken som betalats ut under beskattningsåret och som ska tas upp till beskattning enligt inkomstskattelagen. En utländsk ersättning enligt lagstiftning om social trygghet som betalas ut enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för sjukersättning och aktivitetsersättning ska efter begäran räknas

med i underlaget för skattereduktionen om ersättningen tas upp till beskattning i Sverige (67 kap. 9 b § IL). Skattereduktionen uppgår till summan av 4,5 procent av den del av underlaget som inte överstiger 2,53 prisbasbelopp och 2,5 procent av resterande del, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt (67 kap. 9 c § IL).

5.2 Skattereduktionen förstärks

Regeringens förslag: Skattereduktionen för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning förstärks. Beräkningen av skattereduktionen utformas på motsvarande sätt som beräkningen av jobbskatteavdraget, med undantagen att det inte finns nivåer för skattereduktionens storlek för underlag som överstiger 8,08 prisbasbelopp och att skattereduktionen alltid ska uppgå till minst 4,5 procent av underlaget, multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. Bland dessa finns *Arbetsförmedlingen*, *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Försäkringskassan*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, *Pensionsmyndigheten*, *Riksförbundet FUB* och *Skatteverket*. Även *Autism- och Aspergerförbundet* samt *Intresseförbundet för personer med schizofreni och liknande psykosor (Schizofreniförbundet)* tillstyrker förslaget. De två sistnämnda förbunden efterlyser dock fler åtgärder för att förbättra ekonomin för personer med funktionsnedsättning.

Förslaget avstyrks av *Företagarna*, *Näringslivets Skattedelegation*, *Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)*, *Svenskt Näringsliv* och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)*. Flera av dessa remissinstanser anser att höjd ersättningsnivå i sjuk- och aktivitetsersättningen är ett bättre alternativ för att höja de disponibla inkomsterna för den aktuella gruppen. Näringslivets Skattedelegation och Svenskt Näringsliv framför även att arbetsinkomster bör möta en relativt sett lägre beskattning då detta stimulerar arbetsutbudet och bidrar till högre sysselsättning. Företagarna anser att skillnaden i beskattning mellan arbetsinkomster och sjuk- och aktivitetsersättning är motiverad eftersom det ska löna sig att arbeta och driva företag. SACO anser att skattereduktioner ska användas sparsamt, och bör motiveras av ett ökat arbetsutbud, fler arbetade timmar eller ökad sysselsättning. TCO framför att förslaget innebär att en specifik statlig ersättning får en helt egen beskattningsmodell och att det behövs en bred skattereform.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) avstyrker förslaget i ljuset av den samlade politiken på området. IFAU efterlyser en diskussion om hur kollektivavtalade tillägg till sjukersättningen bör beskattas eftersom sådana tillägg inte ingår i underlaget för skattereduktionen. Även LO och TCO påpekar att alla

ersättningar kopplade till varaktigt nedsatt eller långvarigt nedsatt arbetsförmåga inte ingår i underlaget för skattereduktionen. ESV, IFAU och Riksförbundet FUB har synpunkter på konsekvensanalysen. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten uppger att förslaget kommer att medföra behov av utveckling av systemstöd.

Skälen för regeringens förslag

Skillnaden i beskattning tas bort

Skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning infördes 2018 med syftet att i ett första steg minska skillnaden i beskattning av sjukersättning och aktivitetsersättning och av arbetsinkomster. Sjuk- och aktivitetsersättning utgör nämligen inte sådan arbetsinkomst som ingår i underlaget för jobbskatteavdraget.

Regeringen anser att det är angeläget att ytterligare sänka skatten på sjukersättning och aktivitetsersättning och därmed öka den disponibla inkomsten för personer med sådan ersättning. Personer som har sin försörjning av sjukersättning och aktivitetsersättning har i högre utsträckning en låg ekonomisk standard jämfört med befolkningen som helhet. För den enskilde handlar det ofta om ersättning som utgör en långvarig försörjningskälla. Ersättningen är kopplad till varaktigt nedsatt eller långvarigt nedsatt arbetsförmåga. Det är således fråga om personer som i hög utsträckning inte har möjlighet att stå till arbetsmarknadens förfogande. Några remissinstanser, bl.a. *Företagarna*, *Näringslivets Skattedelegation* och *Svenskt Näringsliv*, anser att skillnaden i beskattning mellan arbetsinkomster och sjuk- och aktivitetsersättning är motiverad och att arbetsinkomster bör möta en relativt sett lägre beskattning. Regeringen delar inte denna uppfattning. Såväl rättviseskäl som fördelningspolitiska skäl talar för att skillnaden i beskattning mellan sjuk- och aktivitetsersättning och arbetsinkomster ska tas bort. Skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning bör därför förstärkas.

Skattereduktionens utformning

Förstärkningen av skattereduktionen bör utformas så att reduktionen så långt som möjligt motsvarar jobbskatteavdraget. Det innebär att grundavdraget bör beaktas vid beräkningen av skattereduktionen och att nivåerna för skattereduktionens storlek i förhållande till underlaget ändras.

Några skillnader i utformningen av de två olika skattereduktionerna bör noteras. Underlaget för jobbskatteavdraget är arbetsinkomst som beskattas i Sverige. Jobbskatteavdragets storlek bestäms med utgångspunkt i fem olika inkomstintervall. Två av dessa avser arbetsinkomster som överstiger 8,08 prisbasbelopp (67 kap. 7 § IL). Underlaget för skattereduktionen för sjuk- och aktivitetsersättning består av ersättning som betalats ut under beskattningsåret. Hel inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning beräknas med 64,7 procent av den försäkrades antagna inkomst, som högst får vara 7,5 prisbasbelopp (se avsnitt 5.1). Detta innebär att det till skillnad från jobbskatteavdraget inte finns behov av nivåer för underlag som överstiger 8,08 prisbasbelopp. Att utländska ersättningar som är jämförbara med sjuk- och aktivitetsersättning kan ingå i underlaget

bedöms inte leda till behov av särskilda nivåer för underlag som överstiger 8,08 prisbasbelopp.

IFAU, LO och *TCO* invänder mot att underlaget för skattereduktionerna inte inkluderar alla ersättningar kopplade till varaktigt eller långvarigt nedsatt arbetsförmåga, t.ex. livränta och kollektivavtalade tillägg till sjukersättning. Regeringen vill med anledning av dessa synpunkter framhålla att förslaget endast avser förstärkning av en redan befintlig skattereduktion.

En utformning av skattereduktionerna för sjukersättning och aktivitetsersättning som motsvarar den för jobbskatteavdraget skulle vid vissa inkomster kunna innebära en skattehöjning i förhållande till dagens utformning av skattereduktionerna. För att undvika en sådan konsekvens av förslaget bör även en miniminivå, ett ”golv”, för skattereduktionerna för sjukersättning och aktivitetsersättning införas. Golvet innebär att skattereduktionerna alltid ska uppgå till minst 4,5 procent av underlaget, multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

Övriga frågor

Några remissinstanser, däribland, *ESV, LO Pensionsmyndigheten, SACO* och *TCO* anser att det finns behov av en skattereform och ett mindre komplicerat skattesystem. Regeringen konstaterar att de frågorna faller utanför detta lagstiftningsprojekt.

ESV, IFAU och *Riksförbundet FUB* lämnar vissa synpunkter på konsekvensanalysen. *Autism- och Aspergerförbundet* samt *Schizofreniförbundet* efterlyser fler åtgärder för att förbättra ekonomin för personer med funktionsnedsättning. Dessa synpunkter, liksom vad *Försäkringskassan* respektive *Pensionsmyndigheten* framför gällande behov av utveckling av systemstöd, behandlas i avsnitt 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förändringar i skattereduktionerna bör träda i kraft vid ett årsskifte. Det är angeläget att ändringarna träder ikraft så snart som möjligt för att hushållens ekonomi ska få den avsedda förstärkningen. Lagändringarna föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2022.

Enligt den s.k. kontantprincipen ska inkomster tas upp det beskattningsår då de kan disponeras eller på något annat sätt kommer den skattskyldige till del (se 10 kap. 8 § IL). Regeringen anser att det saknas anledning att frånga denna princip. Detta innebär att utbetalningar av sjuk- och aktivitetsersättning som görs efter den 31 december 2021 kommer att omfattas av de nya bestämmelserna. Detta gäller alltså även utbetalningar som avser tid före ikraftträdandet. Med den av regeringen föreslagna lydelsen görs ingen ändring i sak jämfört med promemorians förslag.

Lagförslag

Förslaget medför att 67 kap. 9 c § IL ändras.

Syfte och alternativa lösningar

Syftet med att förstärka skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning är att ta bort skillnaden i beskattning mellan sådan ersättning och löneinkomst och att öka den disponibla inkomsten för personer som får sjukersättning och aktivitetsersättning.

Ett alternativ som hade ökat den disponibla inkomsten för personer som får sjukersättning eller aktivitetsersättning är, vilket påpekas av bl.a. *Näringslivets Skattedelegation* och *Svenskt Näringsliv*, att höja ersättningsnivån i sjukersättningen och aktivitetsersättningen. Detta hade dock inte medfört att skillnaden i beskattning mellan arbetsinkomst och sjukersättning respektive aktivitetsersättning tas bort. Att förstärka skattereduktionen medför även en större ökning av den disponibla inkomsten för personer med högre kommunalskattesats.

Ett annat alternativ till att förstärka skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning hade kunnat vara att låta sådana inkomster ingå i underlaget för skattereduktionen för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag). Detta hade dock medfört att skatteuttaget hade ökat vid vissa kombinationer av arbetsinkomst och sjuk- eller aktivitetsersättning.

Eftersom förstärkningen avser en redan befintlig skattereduktion ökar inte komplexiteten i skattesystemet genom förslaget.

Offentligfinansiella effekter

Den föreslagna förstärkningen av skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning beräknas minska statens skatteintäkter med 2,61 miljarder kronor årligen från och med 2022. De kommunala skatteintäkterna påverkas inte av förslaget eftersom det rör sig om en skattereduktion. Förslaget beräknas innebära marginellt minskade kommunala utgifter, uppskattningsvis ca 26 miljoner kronor baserat på en mikrosimulering i Statistiska centralbyråns FASIT-modell, då behovet av ekonomiskt bistånd minskar något. Kommunerna antas dock anpassa övriga utgifter till följd av detta, vilket innebär att den offentligfinansiella nettoeffekten av förslaget uppgår till -2,61 miljarder kronor (se tabell 5.1).

Förslaget innebär att skatteutgiften avseende skattereduktionen för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning utökas med motsvarande den offentligfinansiella bruttoeffekten (se skr. 2020/21:98).

Tabell 5.1 Förslag om förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

Miljarder kronor, fasta priser och baser

Effekt från	Bruttoeffekt		Periodiserad nettoeffekt		Varaktig effekt
	2022	2022	2023	2024	
2022-01-01	-2,61	-2,61	-2,61	-2,61	-2,61

Källa: egna beräkningar.

Effekter för företagen

Förslaget bedöms inte medföra några konsekvenser av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Effekter för enskilda

Uppskattningsvis kommer ca 250 000 personer att ha någon inkomst i form av sjukersättning eller aktivitetsersättning 2022. Den föreslagna förstärkningen av skattereduktionen medför att skatteuttaget minskar för dessa personer. Den genomsnittliga skattesänkningen för berörda personer beräknas uppgå till ca 10 000 kronor per år.

Hur stor skattesänkningen blir för enskilda beror på storleken på deras ersättning, kommunalskattesats samt om de har andra förvärvsinkomster. Skattesänkningen beräknas bli 9 605 kronor per år vid genomsnittlig kommunalskattesats för personer som fyllt 30 år och som har ersättning på hel garantinivå (se tabell 5.2). För personer som har högsta möjliga ersättningsnivå, och genomsnittlig kommunalskattesats, beräknas skattesänkningen bli 17 784 kronor per år. Den föreslagna utformningen av skattereduktionen med en miniminivå motsvarande nuvarande skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning innebär att det inte kan uppstå någon skattechöjning till följd av förslaget. Utan detta golv hade skatteuttaget kunnat öka något vid vissa kombinationer av sjukersättning eller aktivitetsersättning och andra förvärvsinkomster.

Tabell 5.2 Skattesänkning 2022 enligt förslaget om förstärkt skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning vid olika ersättnings- och kommunalskattenivåer

Kronor per år

	Ersättning	Kommunalskattesats		
		Lägsta 29,08%	Medel 32,27%	Högsta 35,15%
<i>Hel garantinivå</i>				
Innan 21 år	107 709	8 233	9 136	9 952
Mellan 21 och 23 år	110 124	8 322	9 235	10 060
Mellan 23 och 25 år	112 539	8 384	9 303	10 133
Mellan 25 och 27 år	114 954	8 444	9 370	10 206
Mellan 27 och 29 år	117 369	8 505	9 438	10 280
Mellan 29 och 30 år	119 784	8 565	9 505	10 353
Från och med 30 år	122 199	8 655	9 605	10 462
<i>Andra ersättningsnivåer</i>				
	150 000	10 663	11 833	12 888
	175 000	12 506	13 878	15 117
	200 000	13 982	15 515	16 900
Högsta inkomstrelaterade ersättning	234 376	16 026	17 784	19 372

Anm.: Ersättningsnivåerna är baserade på gällande regler och prisbasbeloppet för 2022 (48 300 kronor). I budgetpropositionen för 2022 föreslås dock höjda garantinivåer (se prop. 2021/22:1 utg.omr. 10 avsnitt 3.10). Skattesänkningen är beräknad baserat på prisbasbeloppet 2022 och kommunalskattesatserna för 2021. Den föreslagna utformningen innebär att underlaget för skattereduktionen bestäms av storleken på sjukersättning och aktivitetsersättning och befintligt grundavdrag. Grundavdragets nivå beror dock på storleken på den fastställda förvärsinkomsten vilket innebär att andra förvärsinkomster än sjuk- och aktivitetsersättning kan påverka storleken på skattereduktionen. I tabellen antas övriga förvärsinkomster vara 0.

Källa: Egna beräkningar.

För personer som får transfereringar som bestäms utifrån inkomst efter skatt, t.ex. ekonomiskt bistånd, kommer den föreslagna skattereduktionen att medföra att dessa transfereringar minskar. För personer som är i fortsatt behov av ekonomiskt bistånd trots förstärkningen av skattereduktionen kommer den disponibla inkomsten inte att öka. Utbetalningarna av ekonomiskt bistånd uppskattas dock minska i marginell utsträckning i förhållande till minskningen av skatteintäkterna av den föreslagna skattereduktionen. Avgifter som bestäms av inkomst efter skatt, t.ex. avgift för omsorg, kan också komma att öka, vilket kan innebära att den disponibla inkomsten efter dessa avgifter inte ökar eller ökar i mindre utsträckning för berörda personer. *Autism- och Aspergerförbundet* anser att fler åtgärder behöver vidtas för att förbättra ekonomin för personer med funktionsnedsättning. *Schizofreniförbundet* anser att garantinivån i sjukersättningen bör höjas. *Riksförbundet FUB* efterlyser ett sammanhängande förslag, där man säkerställer att skattereduktionen inte samtidigt innebär ökade kostnader för omsorg eller att bostadstillägget minskas. I budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen flera andra åtgärder som förbättrar den ekonomiska situationen för personer med

sjukersättning eller aktivitetsersättning. Bland annat föreslås att garantinivåerna och bostadstillägget höjs. För att förslagen ska ge även de personer som har de minsta ekonomiska marginalerna en höjd disponibel inkomst föreslår regeringen samtidigt att nivåerna för skälig bostadskostnad och skälig levnadsnivå i det särskilda bostadstillägget höjs samt att minimibeloppet vid fastställande av avgifter enligt socialtjänstlagen höjs (se prop. 2021/22:1, utg.omr. 11 och utg.omr. 9 avsnitt 7.6).

Effekter för offentlig sektor

Förslaget bedöms som nämns i avsnittet offentligfinansiella effekter innebära marginellt minskat behov av ekonomiskt bistånd. Avgiftsutrymmet för vissa kommunala avgifter, t.ex. för hemtjänst och bostad med särskild service, kan också öka till följd av att förslaget ger en ökad inkomst efter skatt. I övrigt bedöms förslaget inte medföra några effekter för offentlig sektor.

Effekter för sysselsättningen

En förstärkning av skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning kan medföra att den ekonomiska drivkraften att arbeta minskar för personer med dessa ersättningar. Detta skulle kunna inverka på deras sysselsättning och arbetsutbud. Att förslaget kan ha en negativ inverkan på arbetsutbudet är också något som vissa remissinstanser, t.ex. *Ekonomistyrningsverket* och *Svenskt Näringsliv*, anför i sina remissvar. *Arbetsförmedlingen* tillstyrker förslaget då förslagens eventuella effekter på arbetskraftsutbudet väntas bli marginella. *IFAU* påpekar att det inte går att utesluta negativa arbetsutbudseffekter om man mjukar upp berättigandekriterier till sjukersättningen och samtidigt gör andra delar av systemet mer generöst.

En studie som utvärderade effekten av ökade ekonomiska drivkrafter att börja arbeta inom den svenska sjukersättningen fann inte någon positiv effekt av detta på arbetsutbud eller utbildningsnivå (Andersson, J., ”Ekonomiska incitament till arbete inom sjukförsäkringssystemet – effekter av steglös avräkning”, IFAU-rapport 2018:6). För att beviljas sjukersättning, enligt nuvarande regler, ska arbetsförmågan vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. Detta begrepp innebär att nedsättningen bedöms bestå för all överskådlig framtid (prop. 2007/08:136 s. 103). Sysselsättningsstatusen hos mottagarna av sjukersättning bedöms därför inte påverkas i någon större utsträckning av ekonomiska incitament. Mottagarna av aktivitetsersättning, som utgör ca 13 procent av de personer som berörs av förslaget, kan stå närmare arbetsmarknaden eftersom det inte krävs samma varaktighet i nedsättningen av arbetsförmågan för att beviljas aktivitetsersättning som för sjukersättning. Ekonomiska incitament kan därför eventuellt få en inverkan på sysselsättningen bland personer med aktivitetsersättning. En majoritet, ca 90 procent, av mottagarna av aktivitetsersättning har dock denna ersättning på heltid och en majoritet har ersättning på garantinivå till följd av att de inte tidigare har arbetat (se t.ex. SOU 2021:69, En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och

trygghet, s. 588–591.). Sammantaget bedömer därför regeringen att den förstärkta skattereduktionen får försumbara effekter på arbetsutbud och sysselsättning.

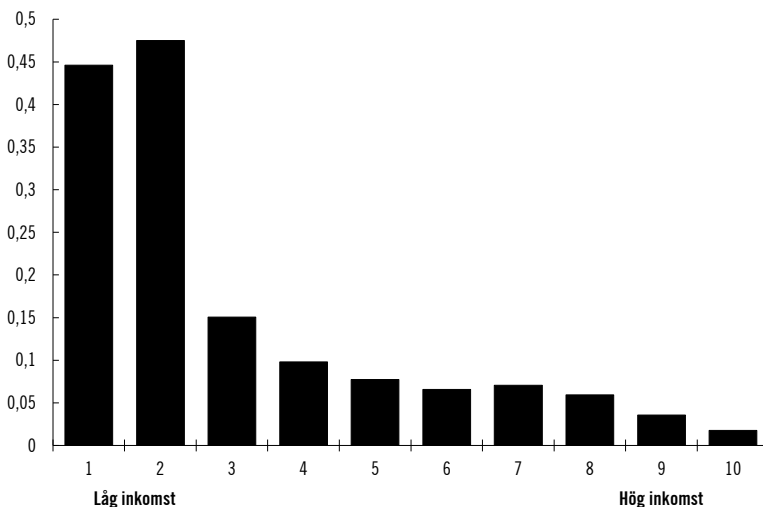
Effekter för inkomstfördelningen och den ekonomiska jämställdheten

Personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning förekommer över hela inkomstfördelningen, men är starkt koncentrerade till den nedre delen av inkomstfördelningen. I genomsnitt innebär den förstärkta skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning att den ekonomiska standarden, beräknat för hela befolkningen, ökar med ca 0,1 procent. Ökningen är större i den nedre delen av inkomstfördelningen än i den övre (se figur 5.1). I de två lägsta inkomstgrupperna ökar den ekonomiska standarden med 0,5 procent i genomsnitt beräknat för hela befolkningen.

För de individer som berörs av en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning är effekten på den disponibla inkomsten större. Bland de berörda ökar den disponibla inkomsten med ca 6 procent i genomsnitt.

Fler kvinnor än män berörs av skattereduktionen. Totalt sett är det närmare 150 000 kvinnor och drygt 100 000 män som berörs av förslaget. Bland de berörda ökar den individuella disponibla inkomsten ungefär lika mycket för män som för kvinnor. Eftersom antalet kvinnor som berörs av förslaget är större än antalet män är den genomsnittliga effekten på den individuella disponibla inkomsten beräknat för alla vuxna kvinnor respektive män i befolkningen större för kvinnor (0,13 procent) än för män (0,08 procent), se figur 5.2. Förslaget bedöms därför bidra till att öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

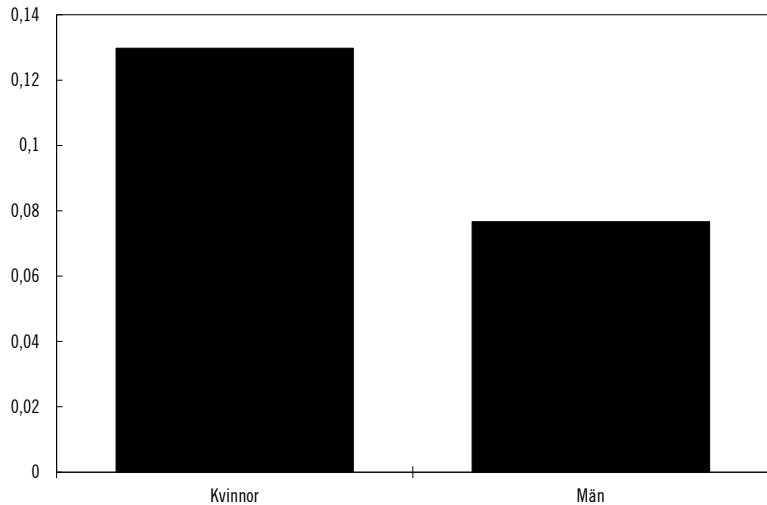
Figur 5.1 Förändring i ekonomisk standard i olika inkomstgrupper
Procent

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Figur 5.2 Förändring i individuell disponibel inkomst för kvinnor respektive män

Procent

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Effekter för Skatteverket och övrig offentlig förvaltning

Den föreslagna förstärkningen av skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning bedöms endast medföra marginella förändringar för Skatteverket, t.ex. i form av uppdatering av blanketter och information, och ingår i den anpassning som årligen görs på grund av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella tillkommande utgifter för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få någon budgetpåverkan. *Försäkringskassan* bedömer att förslaget medför behov av it-utveckling till en kostnad av 500 000 kronor. *Pensionsmyndigheten* uppger att förslaget medför behov av utveckling av systemstöd hos myndigheten. Regeringen bedömer att eventuella kostnader till följd av förslaget kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. I övrigt påverkar förslaget inte förmånssystemet för sjukersättning och aktivitetsersättning.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten. Förslaget innebär att skattereduktionen förstärks för såväl sjukersättning och aktivitetsersättning som jämförbara utländska ersättningar, under förutsättning att den utländska ersättningen tas upp till beskattning i Sverige. Förslaget innehåller inga regler som direkt eller indirekt leder till en mindre förmånlig skattemässig behandling av fysiska eller juridiska personer som kommer från andra medlemsstater och som utnyttjar den fria rörligheten.

Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha någon effekt för miljön eller effekter i övrigt.

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

67 kap.

9 c §

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur storleken på skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning ska beräknas.

Ändringen innebär att beräkningen av skattereduktionen ändras och att bestämmelsen delas upp i två stycken. I det nya *första stycket* regleras hur skattereduktionen ska beräknas. Enligt bestämmelsen ska grundavdraget beaktas vid beräkningen av skattereduktionen och nivåerna på skattereduktionens storlek i förhållande till underlagets storlek ändras jämfört med i dag. Bestämmelser om underlaget finns i 9 b §.

I det nya *andra stycket* införs en miniminivå för skattereduktionen som innebär att skattereduktionen ska uppgå till minst 4,5 procent av underlaget, multiplicerat med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

46 §

Paragrafen reglerar vem som kan få skattereduktion för förvärvsinkomster.

Ändringen i *första stycket* innebär att skattereduktionen beräknas utifrån fastställd förvärvsinkomst i stället för beskattningsbar förvärvsinkomst.

Som en följd av ändringen justeras även beloppet. Rätten till skattereduktion är därmed inskränkt till de personer som har en fastställd förvärvsinkomst som överstiger 65 000 kronor. Hur den fastställda förvärvsinkomsten beräknas anges i 1 kap. 5 §.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

47 §

Paragrafen reglerar storleken på skattereduktionen för förvärvsinkomster.

Ändringen i *första stycket* innebär att skattereduktionen höjs och ska göras med ett fast belopp om 2 820 kronor.

Ändringen i *andra stycket* innebär en justering av skattereduktionens infasning till följd av att beräkningen görs utifrån fastställd förvärvsinkomst i stället för beskattningsbar förvärvsinkomst. För personer med fastställd förvärvsinkomst mellan 65 000 och 265 000 kronor ska reduktionen, i stället för beloppet enligt första stycket, göras med 1,41 procent av skillnaden mellan den fastställda förvärvsinkomsten och 65 000 kronor.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Sammanfattning av promemorian Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster

En skattereduktion för fysiska personer med förvärvsinkomster infördes i januari 2021. Skattereduktionen är utformad på så sätt att den som huvudregel utgörs av ett bestämt belopp per person och år, men med en infasning av skattereduktionens storlek upp till en viss inkomstnivå. En promemoria om förstärkt skattereduktion från och med den 1 januari 2022 har remitterats tidigare i år. I den föreslås också att utformningen av skattereduktionen justeras så att grundavdraget inte ska påverka reduktionens storlek.

I denna promemoria föreslås att skattereduktionen för förvärvsinkomster ska förstärkas ytterligare i förhållande till det tidigare remitterade förslaget. Förslaget innebär att skattereduktionen som huvudregel ska vara 2 820 kronor och ges till personer med en fastställd förvärvsinkomst som är högre än 65 000 kronor per år.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

Lagförslag i promemorian Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster

Prop. 2021/22:33
Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 67 kap. 46 och 47 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)⁵ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

67 kap.

46 §⁶

De som är obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret har rätt till skattereduktion för förvärvsinkomster om den *beskattningsbara* förvärvsinkomsten är högre än 40 000 kronor.

Sådan rätt till skattereduktion har också de som är begränsat skattskyldiga enligt 3 kap. 18 § första stycket 1, 2 eller 3, om deras överskott av förvärvsinkomster i Sverige och i andra länder, uteslutande eller så gott som uteslutande, utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.

47 §⁷

Skattereduktion enligt 46 § ska uppgå till 1 500 kronor, om inte annat följer av andra stycket.

För personer som har en *beskattningsbar* förvärvsinkomst mellan 40 000 kronor och 240 000 kronor ska skattereduktionen uppgå till 0,75 procent av skillnaden mellan den *beskattningsbara* förvärvsinkomsten och 40 000 kronor

De som är obegränsat skattskyldiga under hela beskattningsåret har rätt till skattereduktion för förvärvsinkomster om den *fastställda* förvärvsinkomsten är högre än 65 000 kronor.

Skattereduktion enligt 46 § ska uppgå till 2 820 kronor, om inte annat följer av andra stycket.

För personer som har en *fastställd* förvärvsinkomst mellan 65 000 kronor och 265 000 kronor ska skattereduktionen uppgå till 1,41 procent av skillnaden mellan den *fastställda* förvärvsinkomsten och 65 000 kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

⁵ Lagen omtryckt 2008:803.

⁶ Senaste lydelse 2020:1166.

⁷ Senaste lydelse 2020:1166.

Förteckning över remissinstanserna (promemorian Ytterligare förstärkning av skattereduktionen för förvärvsinkomster)

Efter remiss har yttrande inkommit från Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Ekonomistyrningsverket, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Jönköping, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Konjunkturinstitutet, Landsorganisationen i Sverige, Näringslivets Skattedelegation, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Småföretagarnas riksförbund, Svenskt Näringsliv och Tjänstemännens Centralorganisation.

Sammanfattning av promemorian Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

Prop. 2021/22:33

Bilaga 4

I promemorian föreslås att skatten sänks ytterligare för inkomster i form av sjukersättning och aktivitetsersättning. Syftet är att ta bort skillnaden i beskattning av sådan ersättning och av arbetsinkomster. Innebörden av förslaget är att den befintliga skattereduktionen för sjukersättning och aktivitetsersättning förstärks. Personer med sjukersättning och aktivitetsersättning beräknas därmed få en skattesänkning på i genomsnitt ca 10 000 kronor per år.

Förslaget medför ändringar i 67 kap. 9 c § inkomstskattelagen (1999:1229).

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Lagförslag i promemorian Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 67 kap. 9 c § inkomstskattelagen (1999:1229)⁸ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

67 kap. 9 c §

Skattereduktionen uppgår till *summan av 4,5 procent av den del av underlaget som inte överstiger 2,53 prisbasbelopp och 2,5 procent av resterande del, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.*

Föreslagen lydelse

67 kap. 9 c §⁹

Skattereduktionen uppgår till *följande belopp.*

Underlag beräknat enligt 9 b §
överstiger inte 0,91 prisbasbelopp

*överstiger 0,91 men inte 3,24
prisbasbelopp*

överstiger 3,24 prisbasbelopp

Skattereduktion
skillnaden mellan underlaget och grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

skillnaden mellan å ena sidan summan av 0,91 prisbasbelopp och 34,05 procent av underlaget mellan 0,91 och 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

skillnaden mellan å ena sidan summan av 1,703 prisbasbelopp och 12,8 procent av underlaget som överstiger 3,24 prisbasbelopp och å andra sidan grundavdraget, multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt

⁸ Lagen omtryckt 2008:803.

⁹ Senaste lydelse 2017:1212.

Skattereduktionen ska dock alltid uppgå till minst 4,5 procent av underlaget multiplicerad med skattesatsen för kommunal inkomstskatt.

Prop. 2021/22:33
Bilaga 5

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Lagen tillämpas första gången på sjukersättning och aktivitetsersättning som betalas ut efter den 31 december 2021.

Förteckning över remissinstanserna (promemorian Förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning)

Efter remiss har yttranden kommit in från Arbetsförmedlingen, Autism- och Aspergerförbundet, Ekonomistyrningsverket, Företagarna, Försäkringskassan, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Intresseförbundet för personer med schizofreni och liknande psykoser, Landsorganisationen i Sverige, Näringslivets Skattedelegation, Pensionsmyndigheten, Riksförbundet FUB, Skatteverket, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation och Tjänstemännens centralorganisation.

Följande remissinstanser har inte svarat: Konjunkturinstitutet, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa och Sveriges Kommuner och Regioner.

Yttrande har även kommit in från Föreningen SLUSSA.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 oktober 2021

Närvarande: statsråden Johansson, ordförande, Baylan, Ygeman, Eneroth, Lindhagen, Lind, Hallberg

Föredragande: statsrådet Lindhagen

Regeringen beslutar proposition Förstärkta skattereduktioner för förvärvsinkomster, sjukersättning och aktivitetsersättning